

Aleksei Turovski:
Terve ühiskond peab
lähtuma sellest,
et lapse küsimusele
tuleb anda vastus.
lk 5

Uued ministrid
ja uus
riigikogu
koosseis
lk 3-4

UUS ÜLDKOGU
juba 30. mai 2015

Sotsiaaldemokraat

Sotsiaaldemokraadid jätkavad valitsusvastutuse kandmist

FOTO: SHUTTERSTOCK

Eesti sai 9. aprillil uue valitsuse, mil ametisse astus peaminister Taavi Rõivase juhitud valitsus. Koalitsiooni kuuluvad Reformierakond, Sotsiaaldemokraatlik Erakond ning Isamaa ja Res Publica Liit.

Sotsiaaldemokraatide päralt on alustanud valitsuses neli ministriportfelli. Erakonna esimees Sven Mikser töötab edasi kaitseministri postil. Valitsuse liikmena, kuid seda-

korda ettevõtlusministina jätkab ka senine majandus- ja taristuminister Urve Palo. Kultuuriministri portfelli on uues valitsuses Indrek Saare ning tervise- ja tööministri oma Rannar Vassiljevi kanda. „Riigikaitse, ettevõtlus, kultuur, töö ja tervis – kõik see on Eesti elu, Eesti kestmise ja arengu seisukohalt erakordselt oluline,“ osutas Mikser valitsuse esimesel pressikonverentsil vald-

kondadele, mis on sotsiaaldemokraatidest ministrite juhtida ja koordineerida.

Valitsusvastuse kandmisel on vähemalt samaväärne roll täita riigikogu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonil, mis valis oma esimeheks Andres Anvelti ja aseesimeesteks Helmen Küti ning Kalvi Kõva.

„Fraktsiooni juhina on minu keskne ülesanne tagada, et koalitsioonileppesse kirjutatud

sotsiaaldemokraatide eesmärgid saaksid ellu viidud,“ kinnitas Anvelt. Neli sotsiaaldemokraadist saadikut valiti parlamendi komisjonide etteotsa. Heljo Pikhofi juhtida on 13. riigikogu koosseisus õiguskomisjon, Ivari Padar töötab maaelukomisjoni, Rainer Vakra keskkonnakomisjoni ja Hannes Hanso väliskomisjoni esimehena. Riigikogu avaistungil valiti taas parlamendi spikriks sotsiaaldemokraatide raudvara Eiki Nestor. ●

HEAD

- Sotsiaaldemokraatlik koalitsioonilepe. Sotsiaalteadlased on kinnitanud, et lastega perede toimetulek ja laste arenguvõimaluste suurendamine on selle koalitsioonilepingu mahukaim ja läbimõeldum osa.
- Koalitsioonileppe eesmärk jõuda nelja aastaga selleni, et alampalk kerkiks vähemalt 45%-ni keskmisest palgast.

- Uue koalitsiooni ambitsioonikas eesmärk kindlustada kõik noored nutika lapsetoetusega ehk võimalusega käia mõnes huviringis või treeningrühmas.
- „Analüüsisime igati võimalust valdavalt vasakpoolse koalitsiooni loomiseks Keskerakonnaga. See võimalus oli seekord pelgalt teoreetiline,“ nentis sotsiaaldemokraatide peasekretär, värske kultuuriminister Indrek Saar.

MARIANNE MIKKO:
Palgalõhe kasvab paraku
üle pensionilõheks,
mis jätab naised ka
pensionieas vaesusesse.

Juhtkiri

Indrek Saar

SDE peasekretär ja kultuuriminister

Peale valimisi ja 40 päeva väldanud läbirääkimisi

Nii pikka ja intensiivset kampaaniat pole varem nähtud,“ tõdesid kõik kampaanias osalenud nii meie erakonnast kui ka konkurendid. Tahan siiralt tänada kõiki meie inimesi ja toetajaid, kes selles kampaanias ühel või teisel moel kaasa löid. See oli suur pingutus ja meid oli rohkem kui kunagi varem.

Valimistulemusi võib hinnata nii ja naa. Meie ambitsioon oli kindlasti kõrgem kui lõpptulemus, aga lati seadmisel madalamale oleks ka tulemus kesisem kui täna. Paraku korjus üldjoontes sama muster, mis Eesti valimisi läbi aastate painanud. Taas õnnestus viimastel nädalatel lõkkele puhuda vana konflikt, mille teljeks hirm Edgar Savisaare ees ja ainukeseks päästjaks Reformierakond. Meie ja paljude arvamusi liidrite lootus, et suudame arutelu hoida valimiste peateemadena tegelikult olulistel sotsiaalmajanduslikel väljakutsetel, läks luhta ja selles taustsüsteemis kadus meil ka võimalus esikohta püüda.

Hoolimata „vastutuulest“, saime siiski korraliku tulemuse ja seda eelkõige tänu läbi aegade tugevaimatele nimekirjadele ja meie inimeste enneolematult innustunud ja järjekindlale tööle. Kuigi konkurents läks oluliselt tihedamaks ka kahe uue tulija, EKRE ja Vabaerakonna näol, õnnestus meil esmakordselt ajaloos saavutada tulemus, kus oleme riigikogus suuruselt kolmas fraktsioon ja siit on võimalik edasi minna.

Numbrites oli meie taandumine ju tegelikult üsna tilluke: kõigi aegade parimast tulemusest aastal 2011, kus kogusime 17,1% häältest, andsime ära vaid 1,9%, saades seekord 15,2% häältest Loomulikult tuleb kaasa võtta õppetund sellest, kuidas ja kuhu võib veel viimasel hetkel valimiste fookus taas pöörduda, samas oleme organisatsioonina teinud suure sammu edasi oma kampaania läbiviimisel ja võrgustiku aktiveerimisel. Ja meiega on liitunud palju hakkajaid inimesi.

Pärast valimisi seisime silmitsi olukorraga, kus meil oli valida valdavalt parempoolse koalitsiooni või opositsiooni vahel. Kuna varasemad kolmikliidud ei ole meile erakonnana kuigi head tulemust toonud, analüüsisime igati ka võimalust valdavalt vasakpoolse koalitsiooni loomiseks Keskerakonnaga. Nagu selgus, oli see võimalus seekord pelgalt teoreetiline.

Valitsusliidu leppel on oma hind ning seni kokku lepitud katteallikate puhul viiakse läbi täiendavad analüüsid ning vajadusel otsitakse alternatiive, mida oleme ka omalt poolt juba vältinud.

Peamine on nüüd, et suudame seda koalitsioonilepingut ka rakendada ja nii meie esindajad valitsuses, riigikogus kui ka erakond laiemalt suudavad meie prioriteedid ka ellu viia.

Esmakordselt ajaloos saavutasime tulemuse, kus oleme riigikogus suuruselt kolmas fraktsioon!

Valimiskulud ehk kas teleekraanil lõputu munade näppimine tasub ära?

Tarvo Sarmet

SDE valimiskampaania turundusjuht

Valimisvõitu ei saavutata rahaga, vaid suure rahaga, on küünlid öelnud. Sotsiaaldemokraadid on aastate jooksul entusiastlikult püüdnud tõestada vastupidist. Viimaste riigikogu valimiste kampaaniakulude analüüs pakub sellele nii poolt kui ka vastuargumente.

Reformierakond, Keskerakond ja IRL on aastaid hõlpsalt üksteisest võitnud vastu valimiskampaania kuludele ülempiiri seadmisel. Massiivne reklaam väljendavat sõnavabadust. Praktikas riivavad aga liiga suured reklaamieelarved inimeste õiglustunnet.

Kuriosse vahemärkusena tuleb öelda, et paremerakondade meelest on nende Eesti nimedega suurtoetajate Venemaal ja Ukrainas teenitud raha patriootlikum ja puhtam kui mitte-eesti nimedega annetajate Baltikumis teenitud raha.

6 miljoni euro eest teavitust või ajupesut?

Neil valimistel realiseerus praktikas ka see, mida teoorias olid politoloogid juba varem ära tõestanud. IRL-i kampaania ja valimistulemus näitas, et ülekulutamine lisahääli ei too, pigem hakkab juba vastu. Eksperthinnangutel oli IRL nende valimiste suurim kulutaja. Ametlikult on nad deklareerinud poliitkampania kulusid 1,7 miljoni euro eest – sama palju, kui Reformierakonna kampaania maksumus.

Erakonnad koos kandidaatide isiklike panusega kulutsid neil valimistel kokku ligi 6 miljonit eurot (kui mitte sisse arvestada palga- ja kontori-kulusid). Juuresolev graafik näitab, kui suure osa (%) valimiskampaania kogukuludest iga erakond maksis ja mitu kohta riigikogus selle raha abil võideti. IRL-i ebaõnnestumine paistab siin eriti teravalt välja: nad mak-

sid iga võidetud kohta eest mitu korda rohkem kui teised erakonnad.

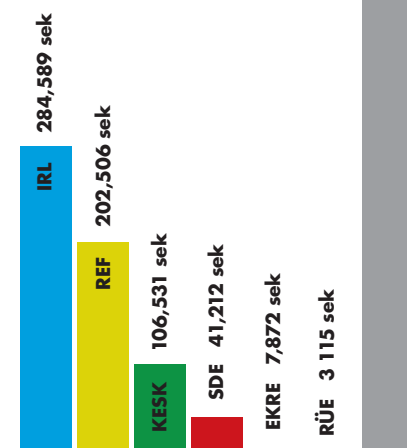
Keskerakond paistab ametlikult deklareeritud summa põhjal mõõdukas kulutaja, aga kellelegi pole saladus, et juba aastaid on nad jõhkralt ära kasutanud Tallinna linna rahalisi vahendeid. Näiteks ostis Tallinn käesoleval aastal vene telekanalitesse linnajuhtide tegemisi tutvustavaid propaganda-saated poole miljoni euro eest. Mõõda Eestit käis linna raha eest kontserttuur, mis ametlikult tähistas esimese eestlasest linnapea tähtpäeva. Ja loomulikult töötavad veel TallinnaTV ja linnaosaajalehed, mis teavitavad linnakodanikke keskerakondlikest tegemistest aastast miljonite eurode eest.

Teadmata päritolu raha sekkus kampaaniasse

Kõrvalised vahendid oli abiks Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) kampaanias. Varro Vooglai juhitud Sihtasutus Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks tegi Eesti poliitikaajaloos pretseedenditu sekkumise valimiskampaaniasse, postitades üle Eesti korduvalt selgelt kooseluseaduse vastaseid EKRE (aga ka IRL-i ja Keskerakonna) poliitikuide valima kutsuvaid reklaame. Sellises mahus reklaami trüki- ja postikulud on hinnanguliselt kokku 100 000 eurot – rohkem, kui oli kogu EKRE ametlikult deklareeritud kampaania. Paraku ei ole Vooglaid soovunud seni avalikusele selgitada sellise rahasumma päritolu, mis tekitab õigustatult kahtluse, et tegu

Erakondade makstud telereklaamisekundite maht

IRL ostis endale reklaamiks veebruaris telereklaamisekundideid seitse korda ja Reformierakond viis korda rohkem kui sotsiaaldemokraadid. IRL-ile see tulemust ei taganud. Keskerakonna numbrites ei ole sisse arvestatud Tallinna eelarve eest ostetud propagandasatteid vene telekanalites. Allikas: TNS Emor, Reklaamikulutuste uuring AdEx

võib olla hämarat päritolu välismaise rahaga, mis suunatud Eesti sisepoliitikat destabiliseerima.

Seaduse järgi peab ka sellise reklaami kulud deklareerima kas Vooglai sihtasutus või siis reklaamitavad kandidaadid ise. Paraku pole siiani seda tehtud. Loodetavasti viib erakondade rahastamise järelevalve komisjon uurimise lõpuni. Vastasel juhul võime kindel olla, et sellised JOKK-skeemid võivad juba järgmistel valimistel.

Uue tulijana saab üllatada vaid korra

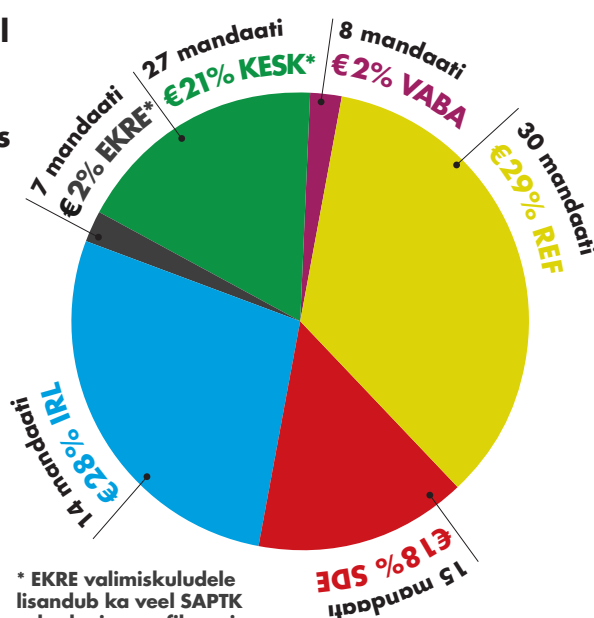
Vabaerakonna parlamenti pääsemine tõestas, et sotsiaaldemokraatide eestvedamisel vastu võetud demokraatiapaketi oli mõju – parlamendi uks on ka väljast tulevale uuele jõule avatud. Samas saab uus ja huvitav üllataja olla vaid korra. Järgiselt valimistel peab ka Vabaerakond tegema juba suurema ja kallima kampaania, muidu ootab neid roheliste erakonna kurb saatus.

Sotsiaaldemokraadid jätkavad valimiskuludele ülempiiri seadmisel eest võitlemist. Oleme oma kampaaniaga näidanud, et mõõduka eelarvega on võimalik teha efektiivsemat kampaaniat ehk kulutada ühe riigikogu kohta võitmiseks vähem raha kui suurem erakond. ●

Erakonna osakaal valimiskuludest vs. saavutatud tulemus riigikogus

Kokku kulutasid erakonnad neil valimistel ligi 6 miljonit eurot (arvestatud pole erakonna palga- ja bürookulusid). Sotsiaaldemokraatide ja Reformierakonna valimistulemus on võrdne valimiskampaaniasse pandud rahalise panusega. IRL kulutas kampaaniasse raha rohkem kui mandaate said. Samuti maksis tegelikult Keskerakond üle, sest nemad kulutasid palju ka Tallinna propagandaraha

* Keskerakonna valimiskuludele lisandub veel samasuur summa linna eelarvest, mis graafikus ei kajastu.

* EKRE valimiskuludele lisandub ka veel SAPTK rahad mis graafikus ei kajastu.

Sotsiaaldemokraat:

Tiraaz: 7000 // Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond
Aadress: Toompuiestee 16, Tallinn 10137 Telefon: 611 6040
Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Valitsuslepe tõstab esiplaanile laste ja lastega perede heaolu

Pärast pikki ja kurnavaid läbirääkimisi alustas aprillil alguses tööd uus valitsus, mille üheks osapooleks on sotsiaaldemokraadid ja mis hakkab ellu viima koalitsioonilepet, mis kannab selgelt sotsiaaldemokraatlikku pitserit. „Rahalise toe poolest on ametisse astuv valitsus vaesemate ja lastega perede

toetamise poole kaldu, mis sotsiaaltöötajate sõnul annab kümnetele tuhandetele palgapäevast palgapäevani hädavaevu hakkama saavatele inimestele leevendust,“ osutas 9. aprillil Postimehes ilmunud artikkel sellele, et valitsuslepe toob miinimumpalka teenivatele inimestele juba tuleval aasta üle 900 euro lisaraha.

Tulevikuusku pakub inimestele ka leppesse kirja saanud eesmärk jõuda nelja aastaga selleni, et alampalk kerkiks vähemalt 45%-ni keskmisest palgast. Antud tähise saavutamine eeldab, et valitsus teeb tööturu osapooltega tihedat koostööd.

Kõige esimesena asjana said koalitsioonileppesse kirja just lapsed ja nende heaolu puudutavad punktid. Kolm erakonda leppisid kokku, et pere esimese ja teise lapse toetus tõuseb järgnevatel aastatel 45 eurolt 60 euroni. Igale vähemalt kolme lapsega perele hakkab riik maksma 200 euro suurust lasterikka pere toetust, mis lisandub juba kehtivale 100-eurosele kolmanda ja enama lapse toetusele. Loodav elatisabifond pakub tuge lastele, kellele neist lahus elav vanem ei maksa elatist.

Põhjust on rõõmu tunda ka nutika lapsetoetuse ehk selle üle, et plaanis on kindlustada kõik noored võimalusega käia mõnes huviringis või treeningrüh-

mas, et ükski laps ei jääks rahanappuse tõttu huvitegevusest eemale.

On vaieldamatu tõsiasi, et koalitsioonileppe perepoliitikat ja sotsiaalkaitset käsitlevad osad oleksid tunduvalt kesisemad, kui sotsiaaldemokraadid poleks valitsusse läinud. Oma riigikogu ees peetud „troonikõnes“ tunnistas siis veel peaministri kandidaadi seisuses Taavi Rõivas, et lastega perede toimetuleku parandamiseks pakkus kõige rohkem lahendusi Sotsiaaldemokraatlik Erakond.

Kümned ja kümned teised valitsuslepe punktid on samuti sotsiaaldemokraatlikest väärtustest kantud. Näiteks need, mis näevad ette üürikorterite programmi käivitamise ja motiveerivad tööandjaid panustama rohkem oma töötajate tervisesse. Ka on valitsus võtnud endale kohustuse tegeleda otsustavalt nii palgalõhe kui ka kutsehaiguste ja tööõnnetuste vähendamisega.

„Sotsiaaldemokraatide jaoks on koalitsioonileppe nurgakivi Eesti inimene, tema väärikus ja parem toimetulek. Meie ministrid peavad seda oma tegudega tõestama valitsuses, meie saadikud oma tegudega riigikogus. Eestist peab saama riik, kus igaüks tunneb end turvaliselt ja vajalikuna, kus inimesed tahavad peret luua ja lapsi saada. Eestist peab saama koht, kus iga töötav inimene saab oma töö eest väärikat tasu,“ kinnitas kultuuriministri postile asunud Indrek Saar. ●

SDE värsked ministrid uues valitsuses

RANNAR VASSILJEV

Tervise- ja tööminister

- Sündinud 8. novembril 1981 Rakveres
- Vallaline

Haridus:

Tartu ülikool, politoloogia (2004)
Rakvere gümnaasium (2000)

Töö:

2015 – tervise- ja tööminister
2011–2015 XII riigikogu
2009–2010 Rakvere linnapea
2005–2009 Rakvere abilinnapea

Tegevusalad: AS-i Tallinna Lennujaam nõukogu liige, stabiliseerimisreservi nõukogu liige

Erakond: Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liige alates 2001

Esinduskogud: XII riigikogu 2011–2015; Rakvere linnavolikogu 2010–2011, 2002–2005

Huvialad: filmid, fotograafia, korvpall, jalgpall, mäesuusatamine

INDREK SAAR

Kultuuriminister

- Sündinud 20. veebruaril 1973 Kuressaares
- Abielus, tütre Barbara ja Aleksandra

Haridus:

Eesti muusikaakadeemia kõrgem lavakunstikool, näitleja eriala (1996)
Kuressaare 2. keskkool (1991)

Töö:

2015 – kultuuriminister
2007–2015 XII ja XI riigikogu
2006–2007 Teatri NO99/Vanalinna stuudio tegevjuht, 2004–2005 direktori nõunik
2005–2006 SA Rakvere Teatrimaja juhataja
1996–2005 Rakvere Teatri direktor

Tegevusalad: FIE Indrek Saar (kultuurilised teenused), SA Rakvere Teatrimaja nõukogu liige, Eesti näitlejate liidu liige, vabakutseline näitleja, Põhjamaade lavavõitlus ühing, rahvusvahelise litsentsiga lavavõitluse õpetaja

Erakond: Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liige alates 1998

Esinduskogud: XI ja XII riigikogu 2007–2015; Rakvere linnavolikogu (aseesimees) 2002–2007

Ühiskondlik tegevus: Rahvusooperi nõukogu ja Eesti teatrilidu juhatuse liige, Eesti etendusasutuste liidu nõukogu esimees, Eesti näitlejate liidu, lavavõitluse seltsi ja klubi Wessenberg liige

Autasud: Hispaania Teeneteordeni komandör (2007)

Huvialad: teater, keeled, korvpall, loodus, mesilased

URVE PALO

Ettevõtlusminister

- Sündinud 10. juulil 1972 Haapsalus
- Abielus, tütar Laura Marii ja poeg Robin Leon

Haridus:

EBS, rahvusvahelise ärijuhtimise magistrantuur (2001)
Tartu ülikool, majandusteaduskond, turunduse ja kaubanduse eriala (1994)
Värskas keskkool (1990)

Töö:

2015 – ettevõtlusminister
2014–2015 majandus- ja taristuminister
2011–2014 märts riigikogu liige, majanduskomisjoni aseesimees
2009–2011 märts Viimsi valla abivallavanem, haridus-, sotsiaal- ja kultuurivaldkond
2007–2009 rahvastikuminister
1994–2007 Saint-Gobain Ehitustooted Eesti AS, raamatupidajast tippjuhini

Erakond: Naisüliõpilaskorporatsiooni Amicitia vilistlane, Tallinna direktorite klubi liige

SVEN MIKSER

Kaitseminister

- Sündinud 8. novembril 1973 Tartus
- Vabaabielus, tütre Loore ja Reena
-

Haridus:

Tartu ülikool, inglise keel ja kirjandus (1996)
Paide 1. keskkool (1992)

Töö:

2014 – kaitseminister
1999–2014 IX, X, XI ja XII riigikogu liige
2011–2014 riigikogu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni esimees ja väliskomisjoni liige
2007–2011 riigikogu väliskomisjoni esimees
2003–2005 riigikogu riigikaitsekomisjoni esimees
2003–2014 NATO Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsiooni liige
2008–2010 NATO Parlamentaarse Assamblee asepresident
2002–2003 kaitseminister
1998–1999 Keskerakonna noortekogu esimees ja erakonna poliitiline sekretär
1996–1999 Tartu ülikooli germaani-romaani filoloogia osakonna assistent

Erakond: Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esimees alates 2010. aastast, erakonna liige alates 2005. aastast.

XIII riigikogu koosseisu sotsiaaldemokraadid

Rainer Vakra
Keskkonnakomisjon

**Ivari Padar
ja Tanel Talve**
Maaelukomisjon

**Heljo Pikhof ja
Mark Soosaar**
Õiguskomisjon

Jevgeni Ossinovski
Kultuurikomisjon

Hannes Hanso
Väliskomisjon

**Kalvi Kõva ja
Hardi Volmer**
Rahanduskomisjon

Andres Anvelt
Põhiseaduskomisjon

Marianne Mikko
Riigikaitsekomisjon

Helmen Kütt
Sotsiaalkomisjon

**Jaanus Marrandi
ja Mihkel Raud**
Majanduskomisjon

Sotsiaaldemokraatide uut fraktsiooni riigikogus valiti juhtima Andres Anvelt. Selle ülesande täitmisel on talle abiks fraktsiooni aseesimehed Helmen Kütt ja Kalvi Kõva.

Meie fraktsiooni liikmed riigikogu alatiste komisjonide vahel jagunevad järgmiselt:

FOTO: ERIK PEINAR

Sotside fraktsioon riigikogus (vasakult): Kristen Kanarik, Tanel Talve, Kai Kalamees, Mihkel Raud, Raigo Jahu, Hardi Volmer, Rainer Vakra, Heli Kirt, Jaanus Marrandi, Heljo Pikhof, Kalvi Kõva, Andres Anvelt, Jevgeni Ossinovski, Marianne Mikko, Hannes Hanso, Mark Soosaar, Ivari Padar, Eiki Nestor. Pildilt puudub Helmen Kütt.

Eesti sotsiaaldemokraatia suurkuju Eduard Vilde – 150

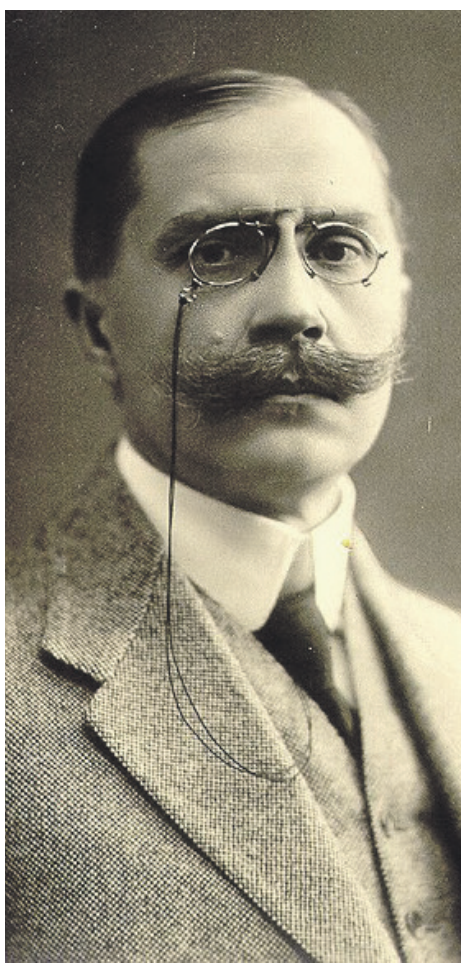
Tänavu 4. märtsil möödus 150 aastat Eduard Vilde sünnist. Vilde on kahtlemata eelkõige Eesti kirjanduse suurkuju, aga sama palju ka meie sotsiaaldemokraatia suurkuju.

Rahvusliku ärkamisaja alguses, 1865. aastal Püüveres sündinud Vilde töötas aastatel 1897–1898 Narvas ajalehes Virmaline, aastatel 1898–1901 Tallinnas Eesti Postimehe juures, aastatel 1901–1904 Tallinnas ajalehes Teataja ja aastatel 1904–1905 Tartus ajalehe Uudised toimetuses. Neist viimane levitas selgelt just vasakpoolseid vaateid.

Revolutsioonilisel 1905. aastal oli Vilde Tartus Eesti Sotsiaaldemokraatliku Tööliste Ühenduse loojate seas. Aasta lõpul pidi ta minema revolutsioonilise tegevuse tõttu maapakku, mis kestis 1917. aastani.

Pöördelisel 1917. aastal valiti Vilde sotside nimekirjas Tallinna linnavolikokku, sotside parteid esindas ta ka kõigil kolmel Asutava Kogu valimisel.

Vahetult pärast Eesti Vabariigi sünni oli kirjanik aastatel 1919–1920 diplomaatilisest teenistusest: 1919. aasta algul määras Eesti Ajutine Valitsus Vilde teadetebüroo juhatajaks Kopenhaagenisse ning sama aasta lõpus saadikuks Berliini. Sellelt kohalt vabastati ta 5. oktoobril 1920. Üldse elas

suure rännumehena tuntud Vilde välismaal kokku paarkümmend aastat. Vajadus soojema kliima järele oli tingitud ka tema kehvast tervisest.

Oma viimisel eluaastal kannatas kirjanik Eduard Vilde raske südamehaiguse all, kuid otsustas naasta poliitikasse. 4. juunil aastal 1933 pidas ta Mahtsa sõja 75. aastapäeval Mahtsa kõne. Esinemine ilmselgelt väsis Vildet. See jäigi tema viimaseks avalikuks esinemiseks. Ta liitus sotside võitlusega vabadussõjalaste vastu. Septembris 1933 levis üle maa Eduard Vilde läkitus Eesti rahvale. „Nende ridade kirjutaja on 15 aastat aktiivsest poliitikast kõrval seisnud, ta ei kuulu ühtegi erakonda. Kui ta nüüd siiski poliitiliseks mõtte- ja meeleavalduseks sõna on võtnud, siis kohustas teda selleks ta 68-aastane isamaaline süda, kes ei suuda vaikides pealt vaadata, kuidas tumedad ollused meie vabale rahvusriigile püüavad silmist kaela tõmmata,“ alustas Vilde oma läkitust.

Kuu aega hiljem oktoobri keskel ootas ees rahvahääletus vabadussõjalaste algatatud põhiseaduse muutmise kava üle. Vilde kutsuski rahvast üles selle vastu hääletama – see oluks ühtlasi „ei“ fašismile. „Kas on fašism meie niinimetatud vabadussõjalaste liikumise kujul meie oludes loomulik? Kahtlemata, kui võtta see liikumine sellena, mis on fašism mujalgi, nimelt haiglasena nähtena,“ selgitas kirjanik.

Vilde sõnul polnud vapside eelnõu midagi muud kui lõks, millesse püüti Eesti rahvas. Sel kombel kavaldati riigi tippu inimene, kes kui „kõikvõimas isevalitseja hakkaks Eestiski Saksamaa „uuendusi“ läbi viima. „Siis saaksime ka meie riigiks, kellele kogu maailm vaataks umbusalduse ja põlgusega,“ hoiatas Vilde.

Vahetult enne uue põhiseaduse rahvahääletust korraldasid sotsiaaldemokraadid Tallinnas kinos Grand Marina kihutusaktuse Vilde austamiseks, millel kirjanik ise küll haiguse tõttu osaleda ei saanud. „Koosoleku avamise järel tervitati Eesti vanemat ja tuntumat kirjanikku Eduard Vildet, kes olnud suurem fašismivastane ja kindlasti kirjutavat ta tulevikus suure raamatu fašismi Waterloost 1933. aastal,“ vahendas toona Postimees. Sotside häälekandja Rahva Sõna avaldas austamisõhtust pikema ülevaate, nimetades Vildet „julgeks fašismivastaseks võitlejaks“ ning kutsudes üles moodustama „vabadusvaenlaste vastu raudset ühisrinnet“.

Eesti kirjanduse ja vasakpoolse liikumise suurmees Eduard Vilde lahkus igavikuradadele 26. detsembril 1933. Ta seisis lõpuni demokraatliku riigi eest.

Jaak Juske

Aleksei Turovski: püüa teha nii, et lapsel oleks huvitav!

Zoosemiootik Aleksei Turovski räägib Sotsiaaldemokraadile, et kõikidel kõrgematel loomadel, selgroogsetel on emotsioonid. Need on otseselt seotud empaa-tiaga, mis ei ole lihtsalt kaas-tunne, vaid ka kaastajumine. Kaastajumine, mida Turovski madalamalt ja rõhutatult hääldab, on hoopis sügavam ja instrumentaalsem mõiste.

Hiljuti avaldati uuring, mis tõi välja, et üle poolte eestlastest on üleväsinud. Kuidas teie hindate vaba aega? Ja kuidas peab siis puhkama?

Karta on, et ma ei ole kõige õigem inimene, kelle käest seda küsida, sest minu lapsed, sõbrad ja tuttavad väidavad, et ma olen puudulik puhkaja. Aga see on ülitähtis küsimus minu meelest. Ilmselt iga bioloogi ja zooloogi meelset. Kui puht füsioloogiliselt asjale läheneda, siis loomade käitumise absoluutses tsentraalpositsioonis on nn komfortkäitumine – see on käitumise vorm, mis tagab puhkuse, puhtuse, temperatuuri hoidmise ja vee- ning gaasibilansi. Puhkus on niivõrd tähtis asi, et kui loom ei saa korralikult puhata – siis ta kaua ei ela.

Vaba aeg on kõige hinnalisem asi, mis inimesel üldse on. Ühelgi teisel liigil sellist nähtust nagu vaba aeg ei eksisteeri. Kui emalõvi magab 16 tundi ööpäevas, hea kui ta saab 18 tundi magada – siis sellega ta viib ennast töövormi. Kui emalõvi seda ei täida, siis ta ei saa söönuks ja ei saa söönuks tema pojad ja mees, sest naised teevad tööd lõvidel. Nii et emalõvi peab seda tegema ja see ei ole vaba aeg.

Meil inimestel aga on vaba aeg olemas ja me kipume oma vabast ajast endale tegema selliseid väljakutseid, et see väsitab meid vaata et kaks korda rohkem kui töö, mille tegemisel me söönuks saame. See ei ole kaugeltki mitte ainult eestlaste probleem, vaid arenenud tsivilisatsiooni, kõikide kontingentide probleem ja seotud sellega, et me elame progressi kui paika paneva elu arenguvormi tingimustes. Meenutame Lewis Carrolli Alice'i seiklusi, kus

“Sa pead välja tegema kui laps küsib! Lapsele on vaja tähelepanu nii nagu õhku, vett, soojust ja toitu. Kõik inimesed: perekond, täiskasvanud, õpetajad, õpilased ja terve ühiskond peab lähtuma sellest, et lapse küsimusele tuleb anda vastus.”

Aleksei oma tööpostil Tallinna Loomaaias

Must Kuningannna seletas Alice'ile: „Tuleb kõigest jõust joosta, et jääda sama koha peale“. See on objektiivne ja täiesti globaalne nähtus, kuid siin peitub väga tõsine oht. Vaadake suuri ja monoteistlikke religioone – üks täielikult töövaba päev nädalas on religioosne kohustus. Juutidel laupäev, kristlastel pühapäev ja moslemitel reede. Kes ei saa, ei oska, ei oma võimalust korralikult puhata, nii et ta saaks sügavalt rahulikult magada, parajalt pika aja, et ta saaks lõõgastuda, et ta saaks tegeleda endale huvi pakkuvate asjadega, ilma et ta peaks seda tegema bioloogiliste vajaduste rahuldamiseks – see on kohustuslik inimese jaoks. Ja selle probleemi lahendus peitub kasvatamises. Lapsi tuleb niiviisi kasvatada.

Millised on teie nõuanded lapsevanamale ühe rõõmsa ja terve lapse kasvatamisel?

Eile kohtusin ligi tuhande lapsega kolmes Pärnu koolis ja veel üleile Viljandis ja nii edasi. Ja paratamatult ütlen, et esimene asi: lapsel peab olema huvitav elu – kodus ja koolis – igal juhul. Kõik inimesed: perekond, täiskasvanud, õpetajad, õpilased ja terve ühiskond peab lähtuma sellest, et lapse küsimusele tuleb anda vastus. Kui sa ei oska vastata ühemõtteliselt ja selgelt, siis ütle seda. Aga sa pead välja tegema! Lapsele on vaja tähelepanu nii nagu õhku, vett, soojust ja toitu. Loomulikult mitte peale presitud tähelepanu. Aga kui laps ise omaalgatuslikult tunneb huvi millegi vastu, siis sa pead sellele reageerima heasoovlikult ja rahulikult ja püüda

teha nii, et lapsel oleks huvitav.

Kui ei oska vastata, siis ütle nii: „Ma ei oska sulle vastata. Aga arva ära, miks ma ei oska sulle vastata? Sest ma ilmselt ei ole mõnda väga huvitavat raamatut lugenud. Ma luban, et otsin sellise raamatu üles. Ja otsin ka internetist, näiteks guugeldan. Igal juhul ma näen vaeva, et leida vastus sinu küsimusele. Ära muretse, sõber, kui sa unustad oma küsimuse – mina ei unusta.“ See on absoluutselt essentsiaalne – teisiti ei tohi.

Muidugi on vaja ka õpetajatele ja lasteaiaõpetajatele head palka ning normaalset töökoormust. Turvatunnet on vaja kõigile.

Minul on kreedo: kasvatades oma lapsi, kasvatad sa oma lastelastele vanemaid. Kasvatus on nii tugevalt seotud kõigega.

Abielu institutsioon laguneb meie kõigi silme all. Kas ainult näib nii, et Loomariigis on pesapunumine ja laste kasvatamine kuidagi loomulik, lihtsam ja loogilisem kui meil inimestel?

Loomariigis, vähemalt neil liikidel, kel on mitu paljunemise tsüklit, teeb seksuaalpartneri lõplikud valikud ehk isad oma lastele emane. Ja sellel on mitte n-ö eribioloogiline, vaid lausa termodünaamiline objektiivne põhjendus: loeb suguprodukti ühe täiusliku komplekteeritud ühiku biosünteesi energeetiline hind. Ja munarakk on miljard korda kallim kui spermatooid. See on väga suur väljaminek, luua sadu miljoneid spermatooside iga päev, aga loeb ühe genotüübi infot kandva ühiku hind.

Seega loomulikult teevad selle lõp-liku valiku emased ja kunagi oli see inimestel ka nii. Noorhärja pakkus kätt ja südant ja siis preili pidi ütlema, kas jah või ei. See on väga tähendusriikas komme. Selle kombe muutus teeb elu ebakindlamaks ja muudab elu alu-

“Me kipume oma vabast ajast endale tegema selliseid väljakutseid, et see väsitab meid vaata et kaks korda rohkem kui töö, mille tegemisel me söönuks saame.”

sed lausa kahtlasteks. Turvalisus hakkab nihkuma ja mitte vähe.

Kui palju te jälgite ja millistest kanalitest ühiskonnas toimuvat, päevasündmusi?

„Terevisiooni“ üritan vaadata iga päev. „Ringvaadet“ aegajalt. Teisi ERR-i ja BBC-i telesaateid ka vaatan, aga vähe, kindlasti mitte iga päev. Ja loomulikult Vikerraadio ja minu kallis armas Kuku. Kusjuures, oma pühapäevast autorisaadet „Loomult Loom“ Kuku raadios ma salvestan tööpäeviti ja suheldes toimetuse rahvaga, saan ma sealt hämmastavalt palju teada. Ajalehti ma ei loe – mul lihtsalt ei ole seda laadi hoiakut.

Milline võiks olla peaministri vanus?

Ma põhimõtteliselt ei vasta sellele küsimusele, sest jumal tänatud: inimesed on väga erinevad. Tsiteerides Sokratest: „Ma pean lugu ainult inimesest“ – mitte tema vanusest ega kodakondsusest ega rikkusest või soost või perekonnaseisust kui mõnest esmatähtsast tunnusest.

Kas inimene on inimesele hunt?

Mõneski mõttes on see kättesaamatu ideaal. 18. sajandi Inglise filosoofid vermisid seda motot. Roomlaste, indiaanlaste ja paljude teiste suhtumine kolas praktiliselt samamoodi, aga tähendas hoopis: olgu inimene inimesele sama ustav, lojaalne ja kindel abiline nagu hunt on hundile pesakonnas. Nii et olgu inimene inimesele sama kindel töökaaslane, kaitsja, toetaja, abistaja kui hunt on hundile – kui pesakond on tõepoolest pädeva ja korraliku juhtimise all.

See tähendab huntide puhul, et on olemas tasemel alfaiaane ja tasemel alfaemane. Alfaiaane on strateegiline juht ja alfaemane on taktikaline juht ja kasvataja. Aga me rääkisime praegu huntidest. Analooiad – ükskõik kas teiste loomadega või teiste ajalooliste perioodidega või erinevate riikide puhul – ei tõesta mitte kunagi mitte midagi ei tõesta. Ei saa võrrelda meie olukorda Ameerika Ühendriikide omaga – see ei ole mitte lihtsalt mõtetu, vaid enamasti demagogia.

Kui palju te usute evolutsiooni-teooriat?

Muidugi ma olen evolutsionist. Lubage üks tsitaat: „Issanda imelistest instrumentidest kõige vaimustavam, kõige imelisem on evolutsioon“. Kas jumal on olemas, mina olen agnostik, mina ei tea – vahel usun ja vahel ei usu. Ühtegi konfessiooni ma päris kindlasti ei kuulu.

Kui oletada, et jumal on olemas, siis minu meelest ta saab olla ainult üks – Kõige Vägevam. See tähendab, et loomulikult on võimalik teha korraldada suurt evolutsiooni, muuta looduse seadusi, kehtestada neid. Vähe sellest, kui jumal on olemas ja ainujumalus, siis tal ei saa olla vaenlast – ei ole lihtsalt võimalik olla vaenlane absoluutse kõiksusega. Sellepöolest mulle väga meeldivad jeziidid, nende meelest saab saatan andeks.

Kuidas te üldse jõudsite zooloogiani?

Minu esimesed mälestused on mitte emme musi ja vanema pai, vaid sõnnikumardikas. Ilmselt ma olin kuskil nelja ja poole aastane ning mul on nii selgelt silme ees see pilt – sellepärast olen sellest ka palju rääkinud (naerab) –, ja isa ütles: „Vaata, ta on pisikene, aga täiesti täiskasvanud!“ Vot see tunne, see arusaamine,

**Aleksei Turovski
RAAMATUSOOVITUS:**

Leelo Tungal „Loomabeebid“
–soovitan kõikidele lastele ja täiskasvanutele, sest Leelo on hiilgav luuletaja, hiilgav lastekirjanik, suurepärane ema ja tal on see kõige väärtuslikum soe huumorimeel – nagu Päike naeratab sulle vastu.

see plahvatuslik hetk: ah, muidugi ta on täiskasvanud, vaata kui kindlalt ta läheb ja teab, kuhu minna. See visuaalne pilt ja isa hää ja isegi juunikuul Nõmmel – on mälu väga kindlalt.

Soovitage Sotsiaaldemokraadi lugejale mõnda raamatut.

Minu jaoks on see väga tähtis teema. Jumaldan paljusid kirjanikke. Loen pidevalt ja väga palju, sestap on mul raske vastata. Mul on lemmikkirjanikud, tähtsamad kirjjanikud ja kirjanikud, keda ma lihtsalt armastan. ●

KOV valimised on tulemas ja meil on hea meel, et meil on mitmed sotsiaaldemokraatidest uued maavanemad ametis

Alo Aasma

Järva maavanem

- Sündinud 15. jaanuaril 1986
- Tartu ülikoolist bakalaureusekraad riigiteaduste erialal ning magistrikraad majanduses
- Töötanud Paide linnavalitsuses teabeköitjana, SA Paide Haldus arendus- ja haldusjuhina
- Paide linnaapea aastatel 2013–2014
- Kandideeris viimastel valimistel SDE nimekirjas

„Täna seisab Järvamaa eest maavanemana. Olen töötanud ka koolis õpetajana, lasteaias, köögis ning kalmistul. See kõik on andnud mulle vähemalt sama hea elukooli kui Tartu ülikoolist saadud kraadid riigiteadustes ja majanduses,” ütles Aasma enda kohta. Aasma kirg ja süda kuuluvad laulu- ja tantsumängudele, ta osaleb näiteringis ja rahvatantsus, ta on roomanud kaitseliiklasena mööda metsi, kraave ja lagendikke, ta käib sõjaväelangevarjurite võistlustel täpsust hüppamas. Oma kodu on Aasma loonud lapsepõlve maakodusse põldude ja laante keskele, kus ta tegeleb ka leivaküpsetamisega ja oma ühistuse viielapselise suurest rõõmsast perest elluviimisega.

Erich Palm

Viljandi maavanem

- Sündinud 17. veebruaril 1962
- Lõpetanud Eesti maaülikooli põllumajanduse ökonomika erialal
- Aastatel 1993–2013 oli Pärsti vallavanem
- 2014. aastal juhtis Viljandi vallavalitsuse arenguosakonda.

Erich Palm tunneb oma 20-aastase vallavanema töökogemusega hästi Viljandimaa tugevusi ja väljakutseid ning suudab maakonna arengut edasi viia. Palm ise lubas maavanemana teha maakonna tutvustamisel ning selle maine kujundamisel usinat koostööd era- ja avaliku sektoriga, kodanikuühiskonna esindajate ja haridus- asutustega. Ta on lubanud kaasa aidata atraktiivsete töökohtade tekkele maakonnas. „Aktiivsete ja ettevõtlike inimeste võimuses on Viljandimaal elu edasi viia elanikkonna vähenemisest hoolimata,” ütles Palm Sotsiaaldemokraadile.

Kalev Kaljuste

Pärnu maavanem

- Lõpetanud Tallinna tehnikakõrgkooli rakendusgeodeesia eriala, kvalifikatsiooniga geodeesiainsener
- Ta on varem töötanud erasektoris geodeesiainsenerina, Sindi linnavalitsuses geodeetiliste tööde koordineerimise eest vastutava ametnikuna ning OÜ Tootsi Kommunaal juhatajana.
- Aastatel 2006–2009 oli ta Tootsi vallavolikogu esimees ja alates 2009. aastast kuni tänaseni on ta olnud Tootsi vallavanem.

Kaljuste sõnul kavatseb ta maavanemana maakonna maine kujundamisel ja tutvustamisel teha aktiivset koostööd era- ja avaliku sektoriga, kodanikuühiskonna esindajatega ning haridusasutustega.

„Pärnumaa suurimaks probleemiks on iga-aastane elanikkonna vähenemine ja suundumine elama Harjumaale, Tallinna või üle lahe Soome. Maavanemana pean oma oluliseks rolliks ettevõtlike inimeste innustamist, et Pärnumaal oleks tulevikus piisavalt nii atraktiivsete töökohtade loojaid kui ka nende täitjaid,” ütles Kaljuste.

Uue maavanema hinnangul on vaja alustada Via Baltica kolmerealiseks ehitamist, raudteel soodustada Rail Baltica kulgemise arengut Pärnumaal, häirides sellega minimaalselt loodust ja elukeskkonda.

Tõnis Blank

Rapla maavanem

- Lõpetanud Tartu ülikoolis majandusküberneetika eriala
- Aastatel 1993–1997 Kehtna ettevõtluse arendusühistu, hiljem nimetatud Kehtna hoiu-laenuühistu pearaamatupidaja-finantssuht. Siiani hoiu-laenuühistu juhatuse ja krediitkomitee liige.
- Aastatel 1997–2000 Eesti ühistegelise liidu juhatuse esimees ja tegevjuht, aastatel 2000–2002 Eestimaa põllumajandustootjate keskliidu tegevjuht, aastatel 2002–2004 Maaelu edendamise sihtasutuse juhatuse liige ja tegevjuht.
- 1999. aastast oli ta Kehtna vallavolikogu liige ja esimees erinevates koosseisudes.
- Aastatel 2004–2009 oli Blank esimest korda Rapla maavanem Alates 2010. aastast kuni käesoleva ajani on ta Eesti raamatupidajate kogu juhatuse esimees. Alates 2015. aastast on ta taas Rapla maavanem.
- Peres kaks poega ja neli lapselast

„On vaja viia läbi riigireform, mille eesmärkideks on lihtne, selge ja läbipaistev riigijuhtimine keskvalitsusest omavalitsuseni, inimeste huve, vajadusi, aateid ja ideale tagava süsteemi loomine. Meil tuleb peatada rahvastiku vähenemine, maapiirkondade ääremaastumine ja

inimeste välismaale asumine, mis tähendab nii uute töökohtade loomist kui hariduse ja arstiabi kättesaadavuse parandamist,” leiab Blank.

Maris Sild valiti Euroopa noorsotside asepresidendiks

Aprilli keskpaigas Šveitsis Winterthuris toimunud Euroopa noorsotside (Young European Socialists – YES) kongressil valiti meie noorsotside peasekretär Maris Sild organisatsiooni asepresidendiks.

„Minu valituks osutumine on suur tunnustus Eesti noorsotside järjepidevale rahvusvahelisele tegevusele. Jätkame kindlasti noorte tööpuuduse vähendamiseks ettepanekute väljatöötamisega ning ühiskonnagruppide loomumisega, et ära hoida äärmusliikumiste teket,” selgitas Sild oma eesmärged uuel ametikohal. Noortegarantii, mille idee on pärit just YESi juhatusest, on hea näide sellest, kuidas noorteorganisatsioonist alguse saanud ideed ja mõtted ka teostuseni jõuavad.

YES-i presidendiks valiti prantslanna Laura Gies ja peasekretäriks serblanna Nina Zivanovic. Uus YESi presiidium koguneb oma esimesele koosolekul mai keskpaigas Prahas toimuva rahvusvahelise konverentsi raames, kus jagatakse ära ka täpsemad vastutusalad juhatuse sees ning kinnitatakse täpsem tegevusplaan. ●

Maris Sild (vasakult neljas) koos Põhjamaade ja Lõuna-Euroopa vastvalitud noorsotside juhtidega

Mees, kes oli tiitleid väärt – Willy Brandt

Andres Tarand
Eesti peaminister 1994-1995

Ma ei armasta teha inimestest pingeridu, kuigi ajakirjandus neid Ameerika mõjutustel tihti teha tahab, aga julgen väita, et oma eluajal nähtud poliitikutest kuulub Willy Brandt minu meelest esimese ja mitte rohkearvulise paremiku hulka. Olen kuulnud koguni hinnangut, et ta oli viimane suur poliitik, kes ajas asju poliititehnoloogiata.

Usun, et Willy Brandti nimi jõudis minuni kas 1956. või 1957. aastal, mil käisin Tallinna reaalkoolis. Aasta 1956 oli Nõukogude Liidus vastuoluline. Oli toimunud NLKP 20. kongress, kus mõisteti hukka Stalini isikukultus, nagu siis termin kõlas. Märgid, mida hiljem nimetati Hruštšovi sulaks, ilmnid meie perekonnale juba kevadel, kui pärast 11-aastast Vorkuta vangilaagrit ilmus koju (tegelikult lahkus loata) minu isa, enam-vähem Willy Brandti eakaaslane.

Koos isa tulekuga tekkis meil läbikäimine räiesti uue vanglateest vabanenute seltskonnaga, kes oma sõnavara poliitiliselt ei tsenseerinud, nagu Eestisse jäänud ja Stalini terrorist ära hirmutatud inimesed seda tegid. Seda psühholoogilist erinevust võis formuleerida ka nii: vangid olid vabad ja vabad inimesed vangid. Teiselt poolt erutas selle sama 1956. aasta sügisel kõikide inimeste meeli Ungari ülestõus ja masendas selle vägivaldne mahasurumine. Saime aimu, et imperiumi ja ta vasallriikide piiride ja sõltumatuse küsimusi reformid ei puuduta.

Selles õhkkonnas võis esile kerki- da Willy Brandt kui selge sõnumiga Nõukogude Liidu kriitik Ungari invasiooni pärast, seda enam, et Suessi kriis sulges mõne teise Euroopa suurriigi poliitiku suu. Olen päris kindel, et aasta hiljem Berliini linnapeaks saanud Willy Brandt saavutas soosingu mu lapsepõlve sisustanud demokraatiat ja vabadust hindavas ning

Willy Brandt

igatsevas seltskonnas. Kui 1958. aasta sügisel alustasin õpinguid Tartu Ülikoolis, siis hakkasin süstemaatiliselt kuulama raadiouudiseid. Tõsi, eestikeelset Ameerika Häält segati peaaegu alati. Kuid päris hästi sai kuulata BBC soomekeelset saadet ja enamasti ka Deutsche Welle venekeelseid saateid. Niisiis muutus Lääne-Berliini linnapea tegevus mulle tuttavamaks, kuid ometi ei maksa arvata, et Brandt oli poliitikuna mulle eeskujuks, keda järgida. Ma lihtsalt ei kujutanud ette, et poliitiku amet Nõukogude Liidus mulle valikuna ette võiks tulla. Muidugi ei seganud see olemast poliitiline vaatleja.

Ma lihtsalt ei kujutanud ette, et poliitiku amet Nõukogude Liidus mulle valikuna ette võiks tulla. Muidugi ei seganud see olemast poliitiline vaatleja.

Siiski ei mäleta ma, et oleksin sel ajal kuulnud Willy Brandti tabavat nimetust Berliini müürile: The Wall of Shame (häbi müür). Aga just nii ja ainult nii saigi seda ehitist mõista. Hoopis paremini mäletan oma heameelt, kui septembri lõpul kuulasin Antarktikas Molodjoznaja polaarjaamas Brandti võidust Bundestagi valimistel aastal 1969. Olin juba läbinud üle poole talvitumisest ja kuulanud rutiinselt iga päev BBC World Service'it. (Polaarjaama radistid kandsid üle ainult Moskva saateid). BBC oli peaaegu ainuke uudisteallikas, mis Antarktikasse sõnumeid tõi. Koduga side käis

raadiogrammide kaudu, kus lubati kasutada ainult poliitikavaba olmejuttu.

Ma meenutan seda Antarktikas meteoroloogina veedetud aastat teatud paralleeli pärast. Samal aastal, paar kuud varem kui Saksamaa Bundestagi valimised, oli üks või kaks silmapaistvalt kirkast kesktalveööd t skuuaga. Antarktika rannikul tuis- kab tavaliselt ja taevast ei ole üldse näha. Sel ööl silmitsesin aga kuud teistmoodi tundega kui muidu, sest sama BBC kaudu oli kõlanud just Neil Armstrongi kuulus lause: that's one small step for [a] man, one giant leap for mankind" (ee see on üks väike samm inimesele, suur hüpe inimkonnale). Ma usun, et Neue Ostpolitik ehk ühe mehe kaalukas samm lõpetas propaganda võimaluse rääkida Lääne-Saksamaast kui revanšistlikust riigist ning juhtis lühikese ajaga Helsingi protsessini (1975) ning koos Nõukogude Liidu jõuga ka Saksamaa arendamiseni ja ka Balti riikide iseseisvumiseni.

Euroopa mõttes oli tegemist niisiis väga pika sammuga ajaloos, millest ohvriks toodu kaal on palju kergem. Opositsioon Willy Brandti idapoliitikale näis küll sirgjoonelisem, kuid oli tuumasõja taustal lootusetu. Umbes samasugune põhimõtteline vaidlus oli Eestis muidugi võimatu, kuid Eesti pagulased, peamiselt Rootsis ja Põhja-Ameerikas, pidasid samasugust printsiipiaalset lahingut: kas Kodu-Eestiga võib okupatsiooni tingimustes läbi käia, kas pole see reetmine või okupatsiooni kaudne tunnustamine? Intellektuaalid pidasid aga silmas sisemist arengut kontaktide kaudu ja ehkki lõpp pole kunagi teada, võitsid nad vähemalt vahefiniši.

Ma mõistan täielikult mastaapide vahet, kuid võib-olla oli mul 1994. aastal peaministrina Helsingis pressikonverentsil kuulutades, et Eesti loobub Tartu rahu järgse piiri taotlemisest, alateadvuses tegemist Willy Brandti uue idapoliitikaga, teadlikult mul see küll meelde ei tulnud. Kuid deklareerimine tasus ära, võttes Eesti NATO-ga liitumise vastastelt mitmes riigis võimaluse toetuda territoriaalse- te pretensioonide argumendile. ●

Soome uus parlamendikoosseis selgunud

Soome parlamendi ehk Eduskunta valimised võitis selge ülekaaluga Keskerakond, kelle mandaatide saagiks kujunes kahesajakohalises Eduskunnas 49 ehk 21,1% häältest. Eelmise koosseisuga võrreldes parandati tulemust 14 koha võrra.

Valimiste võitja, IT ettevõtjast miljonär ja Keskerakonna esimees, Juha Sipilä on alustanud valitsuse moodustamist.

Kui veel valimiste päeva hommikul peeti teise koha pretendentideks nii sotsiaaldemokraate kui ka senise peaminister Alexander Stubbi Koonderakonda, siis

häälte kokkulugemise järgselt olid Perussuomalaiset ehk Põlissoomlased, (sisuliselt Eesti EKRE) saavutanud 38 kohta.

Koonderakond jäi kolmandaks 37 kohaga.

Sotsiaaldemokraate tabas kõigi aegade suurim langus – mandaate saadi 34 ja kaotati 8.

Lisaks said sisse ka Rohelised (15), Vasakliit (12), Rootsi

Rahvapartei (9), Kristlikud Demokraadid (5) ning üks sõltumatu Ahvenamaalt. ●

Hanno Matto
Tallinna Volikogu liige

Võidu võtnud Keskerakonna esimees Juha Sipilä.

Teise koha võtnud Põlissoomlaste esimees Timo Soini.

Koonderakonna esimees Alexander Stubb.

Hanno Matto: Soomele ennustatakse parempoolset valitsust ja heaoluühiskonna märkimisväärset kadu.

Teated

Valimisjakirjade ristsõna võidureisi
Brüsselisse **võitis Erna Joasoo**Sotsiaaldemokraatliku
Erakonna korraline
Üldkogu

Toimub laupäeval 30. mail 2015 Pärnu Kontserdimajas kell 11.00. Registreerimine algab 10.00.

Üldkogu päevakord on järgmine:

1. Päevakorra, kodukorra ja tööorganite kinnitamine
2. Erakonna esimehe, peasekretäri, riigikogu fraktsiooni, volikogu, revisjonitoimkonna, põhikirja- ja programmitoimkonna, valimistoimkonna, aukohtu ja Euroopa Parlamendi delegatsiooni aruanded.
3. Esimehe, aseesimeeste, juhatuse valitavate liikmete, revisjonitoimkonna, põhikirja- ja programmitoimkonna, valimistoimkonna, aukohtu liikmete valimine
4. Peasekretäri kinnitamine esimehe ettepanekul
5. 2014. aasta majandusaasta aruande kinnitamine

Täendav info: Anne Aleksejev,
anne.aleksejev@sotsdem.ee, 53 401 591

Erakond tunnustab märtsikuus tehtud
aktiivse vabatahtliku töö eest järgmisi inimesi:

Kirke Kristiine Raud (pung)
Madis Verro (pung)
Janet Väärtnõu
Tarmo Prikk
Ain Böckler
Monika Maljukov
Alo Leilop (õis)
Tiiu Mets (pung)
Merike Metstak
Hillar Urbanik
Maret Väljak
Karl Kirt

Õnnitleme Madis Verrot ja
Kirke Kristiine Rauda, kes on
nüüdsest punga staatuses.
**Veebruaris saavutas
õie staatuse Alo Leilop,
kes sai auhinnareisi
Brüsselisse.**

Aitäh kõigile teistelegi vabatahtlikele!
Aktiivsetele liikmetele mõeldud motivatsiooni-
siooniprogrammi kohta saad lugeda
intraneti alalehelt Rosaarium või uurida
oma piirkonna koordinaatorilt.

Sotsiaaldemokraatliku
Erakonna **suvepäevad 2015**

Noorsotsid ja SDE Saaremaa piirkond esitlevad:
"Ahoi, kapten!" 3.–5. juuli 2015 Saaremaa,
Mändjala kämping www.mandjala.ee

Osalusasu, mis sisaldab
kuut toidukorda, programmi
ja meelelahutust:

Täiskasvanu: 30 eurot
Noor (7–18 aastat): 15 eurot
NS ja VSD mittetöötavad liikmed: 20
eurot. Lapsed kuni 7 aastat: tasuta

Ööbimine
kämpingutes 2 ööd:

Täiskasvanu: 25 eurot
Noor (7–18 aastat): 10 eurot
Laps alla 7 aasta: 7 eurot
NS ja VSD mittetöötavad
liikmed: 15 eurot

Registreeri end kohe:

www.sotsdem.ee/suvepaevad-2015 või telefonil 6 116 040
Lisainfo: suvepaevad@sotsdem.ee või Mariselt telefonil 56 938 678

Ristsõna

	SDE pea- kontori aadress: Tallinn, 16	Kirjandus- stiil Väike- Aasias I sajandil e.m.a.	Küla Kareda vallas	Potentsi- ravim	Muusika- kollektiiv (lühend.)	Süd-Ost		Primaarne	Orjus	Heledus- ühik	Ehk
Mihkel Raua romaan "Sinine on sinu ..."							Kerge söögikord Mõru, kibe				
Riigikogu SDE fraktsiooni liige											Viker- kesta- põletik
Isane lammas						Imetamis- elund VASTUS					
Võlur					Aina ..., two, three	○			Trükk Endine prantsuse moe- kunstnik		
Pärisnimi			Mehenimi Maitse			○				Jood Tunnustava hinnangu andmine	
Mitte täie taju juures						○	... Nestor ... lady kosmeeti- kasari				
Paps				Lapse- vanem SDE minister		○		Endine hellilooja Tribuut			
Seaproua					... Padar Pesu- pulber	○					Kõrgus- astmed
Sekund		Ahellaul Teater				○			2 x täht Edasi- kaebaja		
Kiri ... Kanawa			Kõrgemale tasemele viima Higilõhnast vabastaja			○					
Ago... Kerge						○	Püha härg ...seisvus				
Händikäp				Järgarv Läti maakood		○					
	Rumalus SDE minister					○		Poola end. ulme- kirjanik Kodu- poolis			
Jutuvadin					See ... puudub! Samuel	○				Einstein Teater	
Anno		Sirgjoone- liselt Agent 007 looja ... Fleming				○	Riigikogu SDE frakt- siooni liige ...-tsekär- bes				
Söör				Astme- kujuline nõlv Ukraina võimu- organ		○				Mingit tegevust koordinee- riv asutus	
Udras						○		Tik... Olümpia- organ (lühend.)			
Naisenimi					Saksamaa maakood Naisenimi	○			Liiklus- eeskiri Välke ... (välke sõrm)		
M naaber		(Talu)- hoone Kitsas				○	Kõrbesaar Linna kindlapiiri- line osa				
Sidesõna			Auto... (iseõppinu) SDE minister			○				Kolmapäev Kõige uuem	
Kohkumus						○		Prantsuse münt ... bene, ibi patria			
Maasse löödud kepp				Liharoog Luuletaja		○			United States Kasutaja (inglise k.)		
	Sisemajan- duse kogu- produkt Malend				Sütelus Papi	○					Riigikogu SDE frakt- siooni liige
...-mail		Maitseaine Mehenimi				○	Persoon Puru, kübe				
Sportlase abiline						○		Eesti Maa- ülikool Samm			
Kaspia merre suubuv jõgi						Pinnamoot Hektar				Tonn Siemens	
United Nations			Käitis Verte						Saint		
Remondi- ja Ehitus- valitsus				Laadung							